

ΕΝΟΤΗΤΑ 9

Κυβέρνηση και πολιτική

Πώς πρέπει να
κυβερνάται η κοινωνία;

9.1 Ποιος είναι υπεύθυνος;

Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να κυβερνάται μια χώρα;

9.2 Αν ήσουν πρόεδρος

Γιατί υπάρχει η κυβέρνηση;

9.3 Εγώ και ο ρόλος μου

Τι θα πρέπει να περιμένει μια χώρα από τους πολίτες της;

9.4 Μαθητικό συμβούλιο

Πώς πρέπει να διοικούνται τα σχολεία;

ΕΝΟΤΗΤΑ 9: Κυβέρνηση και πολιτική

Πώς πρέπει να κυβερνάται η κοινωνία;

Πολιτική είναι η διαδικασία κατά την οποία μια κοινωνία ανθρώπων με διαφορετικές απόψεις και συμφέροντα καταλήγει σε συλλογικές αποφάσεις για τον τρόπο οργάνωσης της κοινής ζωής τους. Περιλαμβάνει πειθώ και διαπραγμάτευση, και κάποιο είδος μηχανισμού για τη λήψη τελικών αποφάσεων, όπως η ψηφοφορία. Περιλαμβάνει δύναμη και εξουσία, και ένα στοιχείο εξαναγκασμού - έστω και μόνο για να εξασφαλίσει ότι οι συλλογικές αποφάσεις καθίστανται δεσμευτικές για την ομάδα ως σύνολο.

Ως εκ τούτου, η πολιτική ορίζεται μέσα από το πλαίσιο των θεσμικών οργάνων του κράτους και τη σχέση μεταξύ κράτους και πολιτών. Η σχέση αυτή λαμβάνει διαφορετικές μορφές σε διαφορετικούς τύπους πολιτικών συστημάτων, όπως για παράδειγμα μοναρχία, δημοκρατία και ολοκληρωτικά καθεστώτα.

Σε μια δημοκρατία, οι πολίτες απολαμβάνουν πολιτική ισότητα. Οι συλλογικές αποφάσεις λαμβάνονται με κάποια μορφή πλειοψηφίας, είτε από τους ίδιους τους πολίτες ή από τους εκλεγμένους αντιπροσώπους τους. Αλλά δημοκρατική πολιτική δεν ασκείται μόνο με ψηφοφορία. Είναι, επίσης, η συζήτηση και η ανταλλαγή απόψεων, και η ευκαιρία που δίνεται στους πολίτες να ακουστεί η φωνή τους για ζητήματα δημόσιας σημασίας.

Ένα σημαντικό ερώτημα σε μια δημοκρατία είναι η σωστή λειτουργία των θεσμών του κράτους και οι αντίστοιχες υποχρεώσεις των πολιτών. Ένα άλλο είναι ο βαθμός στον οποίο θα πρέπει επιμέρους όργανα και φορείς να διοικούνται δημοκρατικά (για παράδειγμα, τα σχολεία).

Μαθαίνοντας για τη Δημοκρατική Ιδιότητα του Πολίτη και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Μέσα από αυτή τη σειρά μαθημάτων οι μαθητές:

- θα κατανοήσουν τις διάφορες μορφές διακυβέρνησης και τις επιπτώσεις τους για τους πολίτες·
- θα κατανοήσουν καλύτερα τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της κυβέρνησης, καθώς και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις των πολιτών·
- θα εξοικειωθούν ευρύτερα με δημοκρατικές διαδικασίες·
- θα μάθουν περισσότερα σχετικά με το πολιτικό σύστημα της χώρας τους.

Ο αναγνώστης θα παρατηρήσει ότι στα παρακάτω σχέδια μαθημάτων προτείνεται εργασία για το σπίτι με στόχο την ουσιαστικότερη μάθηση και κατανόηση. Ιδανικά, το μάθημα θα πρέπει να αρχίσει με μια εισαγωγή από τους μαθητές. Αυτό απαιτεί χρόνο και συχνά οδηγεί σε ερωτήσεις αναδεικνύοντας την ανάγκη για επανάληψη ή εξηγήσεις, ή μπορεί να αποτελέσει την αφορμή για αυθόρμητες συζητήσεις. Έγκειται στον/στην εκπαιδευτικό να αποφασίσει, εάν επιτρέπει ο χρόνος, να προστεθεί ένα επιπλέον μάθημα, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Προφανώς, υπάρχουν όρια στην επέκταση ενός μαθήματος. Έτσι, είναι απαραίτητες οι εναλλακτικές λύσεις. Εάν ο χρόνος είναι περιορισμένος, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να συλλέξει κάποιες ή όλες τις γραπτές εργασίες και να τις σχολιάσει ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, να τις βαθμολογήσει. Οι μαθητές μπορούν, επίσης, να παραδώσουν τις εργασίες τους εθελοντικά. Τέλος, οι εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για επανάληψη ή προετοιμασία για εξετάσεις. Γενικά, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να διερευνήσει πώς μπορούν να αξιοποιηθούν οι κατ'οίκον εργασίες των μαθητών και να αποφασίσει αν θα τις ενσωματώσει στο μελλοντικό σχεδιασμό του μαθήματος, και αν ναι, πώς.

Ένα παράδειγμα αυτού του είδους σχεδιασμού υπάρχει στην περιγραφή του τέταρτου μαθήματος.

ΕΝΟΤΗΤΑ 9: Κυβέρνηση και πολιτική**Πώς πρέπει να κυβερνάται η κοινωνία;**

Τίτλος μαθ/τος	Μαθησιακοί στόχοι	Εργασίες μαθητών	Υλικά	Μέθοδοι
Μάθημα 1: Ποιος είναι υπεύθυνος;	Οι μαθητές μαθαίνουν διάφορα είδη διακυβέρνησης, π.χ. δημοκρατία και δικτατορία.	Οι μαθητές σκέφτονται για την αμεροληψία ενός συστήματος διακυβέρνησης σε μια φανταστική κοινωνία.	Αντίγραφα του φυλλαδίου μαθητή 9.1 για κάθε μαθητή, χαρτί και μολύβια.	Ιστορία, εργασία σε ζευγάρια, συζήτηση, επίσημο debate.
Μάθημα 2: Αν ήσουν πρόεδρος	Οι μαθητές μπορούν να ερμηνεύσουν τις λειτουργίες και τις ευθύνες της κυβέρνησης.	Οι μαθητές φαντάζονται ότι είναι κυβέρνηση και πρέπει να αποφασίσουν πώς θα δαπανηθούν τα κρατικά χρήματα. Εξετάζουν τους κοινωνικούς στόχους που θέλουν να πετύχουν.	Ένα μεγάλο φύλλο χαρτί, μαρκαδόροι και φύλλα παρακίνησης για κάθε ομάδα 4-6 μαθητών.	Αφίσες, παρουσιάσεις, εργασία σε μικρές ομάδες και συζήτηση όλης της τάξης.
Μάθημα 3: Εγώ και ο ρόλος μου	Οι μαθητές μαθαίνουν για τις υποχρεώσεις των πολιτών σε μια δημοκρατική κοινωνία.	Οι μαθητές εξετάζουν τα είδη ευθυνών που έχουν οι πολίτες και πώς μπορούν να βοηθηθούν να πάρουν τις υποχρεώσεις τους σοβαρά.	Κάρτες συζήτησης (φυλλάδιο μαθητή 9.2), μεγάλα φύλλα χαρτιού και μαρκαδόροι για κάθε ομάδα 4-6 μαθητών.	Παρουσιάσεις, εργασία σε μικρές ομάδες και συζήτηση όλης της τάξης.
Μάθημα 4: Μαθητικό συμβούλιο	Οι μαθητές μπορούν να ορίσουν τα κριτήρια σχετικά με τον τρόπο διοίκησης του σχολείου και τον ρόλο των μαθητών σε αυτή την διαδικασία.	Οι μαθητές εξετάζουν πώς θα μπορούσε να λειτουργήσει το ιδανικό μαθητικό συμβούλιο.	Ένα ερωτηματολόγιο για κάθε μαθητή (φυλλάδιο μαθητή 9.3) και ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού και μαρκαδόροι για κάθε ομάδα 4-6 μαθητών.	Παρουσιάσεις, ατομική εργασία, εργασία σε μικρές ομάδες και συζήτηση όλης της τάξης.

Μάθημα 1

Ποιος είναι υπεύθυνος;

Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να κυβερνάται μια χώρα;

Μαθησιακός στόχος	Οι μαθητές μαθαίνουν διάφορα είδη διακυβέρνησης, π.χ. δημοκρατία και δικτατορία.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές σκέφτονται για την αμεροληψία ενός συστήματος διακυβέρνησης σε μια φανταστική κοινωνία.
Υλικά	Αντίγραφα του φυλλαδίου μαθητή 9.1 για κάθε μαθητή, χαρτί και μολύβια.
Μέθοδοι	Ιστορία, εργασία σε ζευγάρια, συζήτηση, επίσημο debate.

Εννοιολογική μάθηση

Οι μορφές διακυβέρνησης μπορούν να ταξινομηθούν με διάφορους τρόπους, για παράδειγμα, όσον αφορά στο ποιος κατέχει την εξουσία, πώς η εξουσία ανατίθεται στους ανθρώπους, ποιος έχει κυριαρχία και πώς επιβάλλονται οι κανόνες. Στην πράξη, οι κύριοι τύποι είναι: δημοκρατία, μοναρχία, θεοκρατία και τυραννία ή δικτατορία. Αυτά θα πρέπει να θεωρηθούν ως «ιδανικοί τύποι», γιατί στην πραγματικότητα μπορούν να συνυπάρχουν στην ίδια χώρα - για παράδειγμα, μια κοινοβουλευτική δημοκρατία μπορεί να περιέχει μέσα της στοιχεία δικτατορίας ή μπορεί να συνυπάρχει με μια βασιλική οικογένεια.

Το μάθημα

Ο/η εκπαιδευτικός αρχίζει το μάθημα με την ανάγνωση της ιστορίας, "Το βασίλειο του Σίγκαλ" (φυλλάδιο μαθητή 9.1). Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν το δικό τους αντίγραφο της ιστορίας, ώστε να μπορούν να παρακολουθούν, ενώ ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει.

Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να σταματήσει στο ενδιάμεσο και να ρωτήσει:

- Τι πιστεύετε για τη ζωή στο Σίγκαλ από αυτά που ακούσατε ως τώρα;

Στο τέλος της ιστορίας, ο/η εκπαιδευτικός πρέπει να ρωτήσει:

- Τι πιστεύετε για τη ζωή στο Σίγκαλ τώρα;

Ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ζευγάρια και τους ζητά να σκεφτούν για την ποιότητα ζωής στο Σίγκαλ. Σε ένα φύλλο χαρτί θα πρέπει να γράψουν ποια νομίζουν ότι είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της ζωής στο Σίγκαλ.

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να παρουσιάσουν τις ιδέες τους στην τάξη και καταγράφει τα σημαντικότερα σημεία, ώστε να μπορούν να τα δουν όλοι.

Στη συνέχεια, ζητά από όλους να σκεφτούν για τον τρόπο διακυβέρνησης του Σίγκαλ:

- Πιστεύετε ότι στο Σίγκαλ τα πράγματα γίνονται με δίκαιο τρόπο; Γιατί ή γιατί όχι;
- Αν πιστεύετε ότι θα έπρεπε να λειτουργεί με πιο δίκαιο τρόπο, ποια πράγματα θα έπρεπε να αλλάξετε;

Κατόπιν ο/η εκπαιδευτικός ζητά να φανταστούν όλοι ότι είναι κάτοικοι του Σίγκαλ. Η τάξη χωρίζεται σε δύο μεγάλες ομάδες για συζήτηση: η μια ομάδα καλείται να επιχειρηματολογήσει υπέρ της άποψης ότι η χώρα

πρέπει να συνεχίσει να κυβερνάται από το βασιλιά· η άλλη ομάδα θα υποστηρίξει ότι κάθε κάτοικος – όχι μόνο ο βασιλιάς – πρέπει να έχει λόγο στην διακυβέρνηση της χώρας. Ο/η εκπαιδευτικός δίνει στις ομάδες μερικά λεπτά για να σκεφτούν και να καταγράψουν τα επιχειρήματα που θα χρησιμοποιήσουν στο debate. Το debate ξεκινά αφού οι δύο ομάδες καθίσουν αντικριστά. Οι μαθητές από κάθε πλευρά εκφράζουν εκ περιτροπής τις απόψεις τους – ίσως βοηθούμενοι από ένα “ραβδάκι ομιλίας”, δηλαδή, ένα ραβδάκι που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μικρόφωνο.

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να καταθέσουν την άποψή τους για την ομάδα που χρησιμοποίησε τα καλύτερα επιχειρήματα.

Οι μαθητές είναι τώρα έτοιμοι για μια εξήγηση (επαγωγική προσέγγιση). Ο/η εκπαιδευτικός γράφει τα ονόματα των πέντε τύπων διακυβέρνησης και εξηγεί με ποιον τρόπο είναι διαφορετικοί, αναφερόμενος σε δηλώσεις των μαθητών, όπου είναι δυνατόν:

- μοναρχία·
- δημοκρατία·
- δικτατορία·
- θεοκρατία·
- αναρχία.

Το μάθημα τελειώνει με ερώτηση στους μαθητές για το σύστημα διακυβέρνησης της χώρας τους. Για εργασία για το σπίτι, οι μαθητές πρέπει να βρουν περισσότερα στοιχεία πάνω σε αυτό και να φτιάξουν ένα κουίζ – με 5-10 ερωτήσεις – ώστε στο επόμενο μάθημα να γίνει έλεγχος των γνώσεων όλων των μαθητών.

Μάθημα 2

Αν ήσουν πρόεδρος Γιατί υπάρχει η κυβέρνηση;

Μαθησιακός στόχος	Οι μαθητές μπορούν να ερμηνεύσουν τις λειτουργίες και τις ευθύνες της κυβέρνησης.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές φαντάζονται ότι είναι κυβέρνηση και πρέπει να αποφασίσουν πώς θα δαπανηθούν τα κρατικά χρήματα. Εξετάζουν τους κοινωνικούς στόχους που θέλουν να πετύχουν.
Υλικά	Ένα μεγάλο φύλλο χαρτί, μαρκαδόροι και φύλλα παρακίνησης για κάθε ομάδα 4-6 μαθητών.
Μέθοδοι	Αφίσες, παρουσιάσεις, εργασία σε μικρές ομάδες και συζήτηση όλης της τάξης.

Εννοιολογική μάθηση

Καθήκον της κυβέρνησης σε μια δημοκρατική κοινωνία είναι να προωθεί το κοινό καλό. Αυτό δεν είναι μόνο το καλό της πλειονότητας. Είναι το ύψιστο όφελος για όλα τα μέλη της κοινωνίας. Το τι σημαίνει αυτό στην πράξη συχνά αποτελεί αντικείμενο αντιπαράθεσης. Έχουν προταθεί μια σειρά από – συχνά αντικρουόμενα – κοινωνικά ιδεώδη, όπως η πρόνοια, η ασφάλεια, η δικαιοσύνη, η κοινωνική αρμονία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ευημερία. Ο τρόπος που θα τεθούν οι προτεραιότητες σε έναν πραγματικό οικονομικό σχεδιασμό είναι ένα δύσκολο έργο, καθώς οι πόροι που διατίθενται στην κυβέρνηση είναι συνήθως περιορισμένοι.

Το μάθημα

Το μάθημα αρχίζει με χωρισμό των μαθητών σε ομάδες των 4-6 ατόμων και δίνοντας σε κάθε ομάδα ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού και μαρκαδόρους.

Ζητείται από τους μαθητές να μεταφερθούν στο μέλλον και να φανταστούν ότι έχουν αναλάβει την διακυβέρνηση της χώρας – δηλαδή, ότι είναι κυβέρνηση. Ως κυβέρνηση, έχουν \$6 δισεκατομμύρια για να ξοδέψουν. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προσαρμόσει το ποσό αυτό στον ετήσιο προϋπολογισμό της κυβέρνησης της χώρας τους.

Έργο των ομάδων είναι να αποφασίσουν πώς θα δαπανήσουν αυτά τα χρήματα κατά το επόμενο έτος. Χρησιμοποιώντας το χαρτί και τους μαρκαδόρους, κάθε ομάδα φτιάχνει μια αφίσα εξηγώντας πώς, ως κυβέρνηση, πρόκειται να διαθέσει τα χρήματα και παρουσιάζει τις ιδέες της στην υπόλοιπη τάξη. Μετά το τέλος της παρουσίασης, οι υπόλοιποι μαθητές έχουν την ευκαιρία να θέσουν ερωτήσεις στην ομάδα σχετικά με το σχέδιο δαπανών της.

Με στόχο την παροχή νέων πληροφοριών, ο/η εκπαιδευτικός θέτει ερωτήματα σχετικά με την οικονομία και τον τρόπο λειτουργίας της κυβέρνησης, για παράδειγμα:

- σκεφτήκατε να χρησιμοποιήσετε μέρος των χρημάτων για αποπληρωμή εξωτερικού χρέους;
- θα ξοδεύατε κάποια χρήματα για δημιουργία θέσεων εργασίας;
- πόσο σημαντικό είναι για μια κυβέρνηση να δαπανά χρήματα για την παιδεία;

Σε συνεργασία με τους μαθητές, ο/η εκπαιδευτικός φτιάχνει έναν κατάλογο, που μπορούν και βλέπουν όλοι, όπου καταγράφει όλους τους τομείς στους οποίους, κατά τη γνώμη τους, θα έπρεπε η κυβέρνηση να δαπανά χρήματα.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να επιστρέψουν στις ομάδες τους και δίνει σε κάθε ομάδα ένα φύλλο παρακίνησης που περιέχει μια λίστα με τα κοινωνικά ιδεώδη που μπορεί να προσπαθεί να επιτύχει η κυβέρνηση μιας δημοκρατικής κοινωνίας, για παράδειγμα:

- πρόνοια·
- ασφάλεια·
- δικαιοσύνη·
- κοινωνική αρμονία·
- ανθρώπινα δικαιώματα·
- ευημερία.

Οι ομάδες θα προσπαθήσουν να συνδυάσουν τα ιδεώδη αυτά με τους τομείς εξόδων που έχουν ήδη αναφέρει εξετάζοντας ποια από αυτά ικανοποιούνται με τις δαπάνες που έχουν σχεδιάσει.

Μετά οι ομάδες θα παρουσιάσουν τις ιδέες τους στην τάξη και στο τέλος ο/η εκπαιδευτικός θα ρωτήσει όλους του μαθητές:

- Ποια νομίζετε ότι είναι η πιο σημαντική ευθύνη της κυβέρνησης;

Ως εργασία για το σπίτι, ζητείται από τους μαθητές να βρουν σε ποιους τομείς δαπανά χρήματα η κυβέρνηση της χώρας τους. Αυτό μπορούν να το κάνουν παρακολουθώντας τηλεόραση ή διαβάζοντας εφημερίδες. Στην αρχή του επόμενου μαθήματος, οι μαθητές θα παρουσιάσουν ότι έχουν βρει και θα αναφέρουν αν οι δαπάνες αυτές συμπίπτουν με τις δικές τους προτεραιότητες.

Μάθημα 3

Εγώ και ο ρόλος μου

Τι πρέπει να περιμένει μια χώρα από τους πολίτες της;

Μαθησιακός στόχος	Οι μαθητές μαθαίνουν για τις υποχρεώσεις των πολιτών σε μια δημοκρατική κοινωνία.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές εξετάζουν τα είδη ευθυνών που έχουν οι πολίτες και πώς μπορούν να ενθαρρυνθούν προκειμένου να πάρουν τις υποχρεώσεις τους πιο σοβαρά.
Υλικά	Κάρτες συζήτησης (φυλλάδιο μαθητή 9.2), μεγάλα φύλλα χαρτιού και μαρκαδόροι για κάθε ομάδα 4-6 μαθητών.
Μέθοδοι	Παρουσιάσεις, εργασία σε μικρές ομάδες και συζήτηση όλης της τάξης.

Γενικές πληροφορίες

Οι πολίτες σε μια δημοκρατική κοινωνία αναμένεται να έχουν κάποια δικαιώματα όπως ατομικά, πολιτικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και περιβαλλοντικά. Το περιεχόμενο αυτών των δικαιωμάτων αποτελεί θέμα αντιπαράθεσης. Όπως, επίσης, και το θέμα των υποχρεώσεων που συνδυάζονται με αυτά τα δικαιώματα. Μερικοί άνθρωποι πιστεύουν ότι οι πολίτες πρέπει να έχουν μόνο μία ευθύνη - να τηρούν τον νόμο. Άλλοι πιστεύουν ότι οι πολίτες απαιτείται να έχουν ένα πολύ ευρύτερο φάσμα υποχρεώσεων.

Το μάθημα

Στην αρχή του μαθήματος, οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 4-6 ατόμων και κάθε ομάδα παίρνει κάρτες συζήτησης (φυλλάδιο μαθητή 9.2). Κάθε κάρτα περιγράφει ένα καθήκον που μπορεί να έχει ένας πολίτης.

Οι μαθητές καλούνται να χωρίσουν τις κάρτες σε τρεις κατηγορίες – ανάλογα με το ποιος νομίζουν ότι είναι υπεύθυνος να αναλάβει το συγκεκριμένο καθήκον που περιγράφεται στην κάρτα:

1. ΟΛΟΙ οι πολίτες
2. ΜΕΡΙΚΟΙ πολίτες ή
3. ΚΑΝΕΝΑΣ πολίτης.

Ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να παρουσιάσουν τις αποφάσεις τους και να εξηγήσουν πώς κατέληξαν σε αυτές.

Δίνονται στις ομάδες μεγάλα φύλλα χαρτιού και μαρκαδόροι. Ο/η εκπαιδευτικός λέει στις ομάδες ότι πρέπει να φτιάξουν την “χάρτα του πολίτη”. Οι μαθητές χωρίζουν το χαρτί σε δύο στήλες. Στην πρώτη στήλη θα γράψουν τι νομίζουν ότι περιμένει κάθε πολίτης από τη χώρα (κάτω από τον τίτλο “ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ”), και στη δεύτερη, τι αναμένεται να κάνουν οι πολίτες ως αντάλλαγμα (κάτω από τον τίτλο “ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ”).

Όταν τελειώσουν, οι ιδέες των ομάδων παρουσιάζονται στην τάξη, και οι μαθητές μπορούν να θέσουν ερωτήσεις.

Τέλος, ο/η εκπαιδευτικός θα ρωτήσει:

- πιστεύετε ότι οι συμπολίτες σας ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους προς το κράτος; Γιατί ναι ή γιατί όχι;
- τι είδους πράγματα νομίζετε ότι θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να αναλάβουν τις ευθύνες τους ως πολίτες πιο σοβαρά;
- πιστεύετε ότι κάποια δικαιώματα των πολιτών θα πρέπει να ανακαλούνται αν δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους; Γιατί ναι ή γιατί όχι;

Για εργασία για το σπίτι, οι μαθητές πρέπει να διεξάγουν μια έρευνα στην οποία θα ρωτήσουν την οικογένεια και τους φίλους τους, ποιες νομίζουν ότι πρέπει να είναι οι υποχρεώσεις του πολίτη. Τα ευρήματα της έρευνας θα παρουσιαστούν στην αρχή του επόμενου μαθήματος.

Μάθημα 4

Μαθητικό συμβούλιο

Πώς πρέπει να διοικούνται τα σχολεία;

Μαθησιακός στόχος	Οι μαθητές μπορούν να ορίσουν τα κριτήρια σχετικά με τον τρόπο διοίκησης του σχολείου και τον ρόλο των μαθητών σε αυτή την διαδικασία.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές εξετάζουν πώς θα μπορούσε να λειτουργήσει το ιδανικό μαθητικό συμβούλιο.
Υλικά	Ένα ερωτηματολόγιο για κάθε μαθητή (φυλλάδιο μαθητή 9.3) και ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού και μαρκαδόροι για κάθε ομάδα 4-6 μαθητών.
Μέθοδοι	Παρουσιάσεις, ατομική εργασία, εργασία σε μικρές ομάδες και συζήτηση όλης της τάξης.

Γενικές πληροφορίες

Τα νεαρά άτομα είναι και αυτά πολίτες. Έχουν το δικαίωμα να έχουν λόγο σε ότι αφορά τα ίδια και τις κοινότητές τους. Αυτό περιλαμβάνει και το σχολείο τους. Οι μηχανισμοί που επιτρέπουν στους μαθητές να έχουν λόγο στον τρόπο λειτουργίας του σχολείου τους δεν διασφαλίζουν μόνο αυτό το δικαίωμά τους, αλλά τους βοηθούν επίσης να μάθουν για τις δημοκρατικές διαδικασίες. Ωστόσο, το ποιοι ακριβώς είναι αυτοί οι μηχανισμοί αποτελεί θέμα αντιπαράθεσης. Μερικοί πιστεύουν ότι είναι σημαντικό να έχει κάθε σχολείο το δικό του μαθητικό συμβούλιο, άλλοι λένε πως αυτό δεν είναι απαραίτητο και ότι υπάρχουν άλλοι τρόποι για να δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές να συμβάλουν στη λειτουργία του σχολείου.

Το μάθημα θα αρχίσει με αναφορά σε στοιχεία που έχουν ετοιμάσει οι μαθητές ως εργασία για το σπίτι. Ανάλογα με τον πλούτο του υλικού και την ανάγκη που ίσως προκύψει για συζήτηση, ενδέχεται να χρειαστεί η προσθήκη ενός ακόμη μαθήματος. Επειδή υπάρχουν περιορισμοί σε αυτή την εναλλακτική, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί επίσης να μαζέψει τις εργασίες των μαθητών και να τις επιστρέψει με σχόλια. Το σημαντικό είναι, όμως, να δοθεί προσοχή στις εργασίες των μαθητών.

Το μάθημα

Το μάθημα θα αρχίσει με παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας που έγινε από τους μαθητές σχετικά με τις απόψεις της οικογένειάς τους και των φίλων τους για τις υποχρεώσεις των πολιτών. Γίνεται συζήτηση των αποτελεσμάτων.

Ο/η εκπαιδευτικός θα εισάγει το νέο θέμα κάνοντας αναφορά στο υλικό των μαθητών, αν θεωρηθεί σκόπιμο, και ρωτώντας τους μαθητές πόσο καλά θεωρούν ότι λειτουργεί το σχολικό συμβούλιο στο σχολείο τους. Αν στο σχολείο δεν υπάρχει κάποιο είδος εκπροσώπησης, ο/η εκπαιδευτικός θα ρωτήσει αν γνωρίζουν κάποιο σχολείο που διαθέτει, και αν ναι, τι μορφή έχει λάβει αυτή η εκπροσώπηση.

Ο/η εκπαιδευτικός λέει στους μαθητές να φανταστούν το ιδανικό μαθητικό συμβούλιο – δηλαδή, μια ομάδα μαθητών δημοκρατικά εκλεγμένα η οποία θα προωθεί τα συμφέροντα του συνόλου των μαθητών στο σχολείο.

Στη συνέχεια δίνεται στους μαθητές ερωτηματολόγιο (φυλλάδιο μαθητή 9.3) για συμπλήρωση.

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 4-6. Δίνεται λίγος χρόνος για να γίνει σύγκριση των απαντήσεων και πιθανόν οι μαθητές να θέσουν ερωτήσεις. Μετά, ο/η εκπαιδευτικός δίνει σε κάθε ομάδα ένα μεγάλο

φύλλο χαρτιού και μερικούς μαρκαδόρους. Η εργασία των ομάδων είναι να σκεφτούν και να γράψουν για το ιδανικό μαθητικό συμβούλιο. Ο/η εκπαιδευτικός πρέπει να εξηγήσει τι είναι καταστατικό, και να δώσει μερικά παραδείγματα για τους κανόνες που περιμένει κανείς να βρει στο καταστατικό ενός μαθητικού συμβουλίου.

Όταν τελειώσει το έργο της η κάθε ομάδα, το παρουσιάζει στην τάξη και εξετάζονται τα θέματα που μπορεί να προκύψουν, όπως για παράδειγμα:

- Πόση εξουσία πρέπει να έχουν οι μαθητές και πόση ο/η διευθυντής/τρια και οι εκπαιδευτικοί;
- Ποιος πρέπει να έχει τον τελευταίο λόγο στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη λειτουργία του σχολείου;
- Μπορεί ένα σχολείο να είναι μια δημοκρατία;

Τέλος, οι μαθητές θα κάνουν μια παρουσίαση στον/την διευθυντή/τρια του σχολείου, και αν θέλουν, μπορούν να κάνουν συγκεκριμένες προτάσεις για το σχολικό συμβούλιο.

Ως εργασία για το σπίτι, οι μαθητές θα διεξάγουν έρευνα ρωτώντας τα μέλη της οικογένειάς τους και τους φίλους τους:

- Πιστεύετε ότι όλα τα σχολεία της χώρας πρέπει να έχουν μαθητικό συμβούλιο; Γιατί (ή γιατί όχι);

Τα αποτελέσματα αυτή της έρευνας θα παρουσιαστούν στην αρχή του επόμενου μαθήματος.

Φυλλάδιο μαθητή 9.1

Το Βασίλειο του Σίκκαλ

Το Σίκκαλ είναι μια χώρα που βρίσκεται ψηλά στα βουνά. Για αιώνες η επαφή με τον έξω κόσμο υπήρξε ελάχιστη.

Αν και το Σίκκαλ είναι ένα μικροσκοπικό βασίλειο, έχει προσελκύσει μεγάλο ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια. Αυτό οφείλεται κυρίως στον ασυνήθιστο τρόπο οργάνωσης της κοινωνίας του.

Κατ' αρχάς, κανένας άνθρωπος στο Σίκκαλ δεν πεινάει. Οι κάτοικοι του Σίκκαλ παράγουν τα τρόφιμά τους τα οποία μοιράζονται ανάλογα με τις ανάγκες τους. Σε κάθε οικογένεια παρέχεται ένα σπίτι. Το μέγεθος του σπιτιού εξαρτάται από τον αριθμό των μελών της οικογένειας. Τα καύσιμα για θέρμανση και μαγείρεμα παρέχονται δωρεάν, καθώς και τακτικές υπηρεσίες επισκευής. Αν κάποιος αρρωστήσει, υπάρχει ιατρική περίθαλψη. Για όλους τους κατοίκους προβλέπεται ιατρικός έλεγχος κάθε έξι μήνες και υπάρχουν τακτικές υπηρεσίες φροντίδας για ηλικιωμένους, οικογένειες με μικρά παιδιά και όποιον έχει ανάγκη επιπλέον φροντίδας.

Στο Σίκκαλ, όλοι έχουν πρόσβαση στα όμορφα πράγματα στη ζωή. Κάθε οικογένεια λαμβάνει μια φορά τον χρόνο ένα βιβλιάριο κουπονιών τα οποία ανταλλάσσονται με είδη πολυτελείας, όπως αρώματα, έπιπλα ή μπαχαρικά. Τα κουπόνια μπορούν να χρησιμοποιηθούν αμέσως ή να φυλαχθούν για κάποια ιδιαίτερη περίπτωση.

Πώς έχουν οργανώσει έτσι τη ζωή τους οι κάτοικοι του Σίκκαλ; Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, το Σίκκαλ κυβερνάται από μια βασιλική οικογένεια. Ο τωρινός βασιλιάς είναι ο Σικ III. Αυτός αποφασίζει για τον αριθμό των εργαζομένων που απαιτούνται σε κάθε είδος εργασίας, όπως στην καλλιέργεια τροφίμων, το χτίσιμο των σπιτιών ή την ιατρική περίθαλψη. Τα άτομα που κάνουν αυτές τις δουλειές επιλέγονται στην ηλικία των πέντε ετών και στέλνονται σε ανάλογες σχολές εκπαίδευσης. Οι αγρότες πηγαίνουν στη γεωργική σχολή, οι εργάτες σε τεχνική σχολή, οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας στην ιατρική σχολή, και ούτω καθεξής. Όλοι οι υπόλοιποι σε ηλικία εργασίας απασχολούνται σε κάποιο από τα παλάτια του βασιλιά Σικ.

Το πιο αξιοθαύμαστο είναι ότι στο Σίκκαλ δεν υπάρχουν χρήματα. Κανείς δε χρειάζεται να πληρώνεται γιατί όλοι έχουν ό,τι χρειάζονται!

Ίσως να αναρωτιέστε αν κάποιος στο Σίκκαλ παραπονιέται ποτέ για αυτές τις ρυθμίσεις. Στην πραγματικότητα, αυτό συμβαίνει πολύ σπάνια. Οι λίγοι άνθρωποι που διαμαρτύρονται οδηγούνται σε ασφαλή ψυχιατρικά νοσοκομεία. Τελικά, θα πρέπει να είναι κανείς τρελός για να διαμαρτυρηθεί για τη ζωή σε μια κοινωνία όπως αυτή, έτσι δεν είναι;

Φυλλάδιο μαθητή 9.2

Κάρτες συζήτησης

Πληρώνεις φόρους	Είσαι μέλος πολιτικού κόμματος
Αγωνίζεσαι για την υπεράσπιση της χώρας	Ψηφίζεις σε εκλογές
Αναφέρεις αξιόποινες πράξεις στην αστυνομία	Στηρίζεις την οικογένειά σου
Υπακούς στον νόμο	Παρέχεις βοήθεια στους γείτονες
Υπερασπίζεσαι τη χώρα σου όταν δέχεται κριτική	Κάτι άλλο... ;

Φυλλάδιο μαθητή 9.3

Ερωτηματολόγιο

Στο ιδανικό, κατά τη γνώμη σας, μαθητικό συμβούλιο:

1. Πόσοι εκπρόσωποι των μαθητών θα πρέπει να υπάρχουν;
2. Με ποιον ακριβώς τρόπο θα επιλέγονται οι εκπρόσωποι;
3. Πόσο συχνές θα είναι οι συναντήσεις του συμβουλίου;
4. Πού θα γίνονται οι συναντήσεις του μαθητικού συμβουλίου;
5. Προβλέπεται να αναμιχθούν εκπαιδευτικοί και γονείς; Αν ναι, με ποιο τρόπο;
6. Με ποια θέματα θα ασχολείται το μαθητικό συμβούλιο, και με ποια θέματα δεν θα πρέπει να ασχολείται;
7. Τι είδους αποφάσεις θα επιτρέπεται να λαμβάνει το μαθητικό συμβούλιο, και ποιες αποφάσεις δεν θα επιτρέπεται να λαμβάνει.